

напрямах — від вузько професійних до узагальнюючих — соціологічному, культурологічному і, що найважливіше з огляду на сучасні процеси антропологізації історії, — біографічному.

За структурою книга має три головні частини. Перша частина являє власне сам анований каталог так званої жіночої преси. Його складають 22 розташованих за хронологією описи періодичних видань, які виходили у Галичині в часі 1853—1939 років. Кожна анотація супроводжується посиланнями на літературу та архівні джерела, які містять відомості про часопис, а також інформацію про його наявність у фондах Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника. Подані у сукупності, ці видання являють нам ту українську журналістику, яка безумовно є одним із елементів етнічної культури і яка була і залишається одним із чинників формування національної свідомості.

Другий розділ “Вибрані публікації” є своєрідним ілюстративним рядом, який дає уявлення про характер, зміст і проблематику публікацій в різних часописах. Це видається дуже слушним, бо переважна більшість часописів донедавна ще була недоступна пересічному читачеві через зберігання їх у спецфондах. Наведені публікації подані також у хронологічному за часом їх виходу друком порядку.

Третій розділ “Довідник” складається із 110 біографічних довідок авторів публікацій — як про вже знаних осіб, наприклад, Катерину Грушевську, Миколу Голубця, Надію Суровцеву-Олицьку, так і про невідомих чи маловідомих нам, як, наприклад, банкіра Марію Громницьку-Карпінську, журналістку Блянку Баранову, економіста Стефанію Савицьку та ін. Кожна довідка подає роки життя автора, його псевдоніми чи криптоніми, фах, творчий доробок та посилання на джерела, які містять ці відомості.

Працю супроводжує необхідний науково-довідковий апарат — іменний покажчик, алфавітний список періодичних видань для жінок, перелік вибраних публікацій, список скорочень використаної літератури.

Слід сподіватися, що дана праця сприятиме розширенню і поглибленню українознавчих досліджень у різних галузях культури, зокрема у біографістиці.

Н. І. Мельник.

Медицина в Україні. Видатні лікарі: Кінець XVII—перша половина XIX століть: Біобібліографічний словник / МОЗ України, Держ. наук. мед. б-ка; Упоряд.: С. М. Булах, М. М. Гайдучок, Л. Б. Долинна, Л. О. Карденас Сільверіо. — К., 1997. — Вип. 1. — 241 с. — (Медична біографістика). — Рецензія.

Останнім часом в Україні стала доброю традицією публікація різних довідково-біобібліографічних словників, в яких показано історію

розвитку Української держави через життя та діяльність окремих людей. Особливий інтерес викликає видання словників, де висвітлено надбання українського народу у різних галузях національної культури.

Медицина в Україні має давні витoki, сталі традиції та досягнення, хоча до останнього часу завжди розглядалася тільки в контексті розвитку медицини Російської імперії або Радянського Союзу. Тому поява такого видання як "Медицина в Україні" (випуск I) надзвичайно актуальна.

Розробка різних програм ("Документальна пам'ять України", "Архівна україніка", відновлення роботи над Українським біографічним словником тощо) спонукає науковців, звільнених від ідеологічних шор, виявляти нові імена людей, причетних до історії українського народу, або по-новому розглядати діяльність колишніх діячів, тим самим збагачувати історичну палітру України.

У названому біобібліографічному словнику висвітлено подвижницьку працю українських лікарів, які працювали для розвитку медицини в Україні, в Російській імперії та у Західній Європі у 18—першій половині 19 ст.

Хронологічні рамки видання охоплюють один із найскладніших періодів української історії, оскільки наприкінці 17 ст. козацька держава втратила залишки автономії і уніфіковувалася Російською імперією. Всі найкращі представники українського народу, в основному вихідці із козацьких родів (освічені й талановиті), змушені були їхати на навчання до Москви чи Петербурга. Інколи залишалися там назавжди і працювали на благо Росії. Вихід словника дає нам змогу простежити долю 135 лікарів, які мали відношення до медицини в Україні, оскільки офіційні російські та радянські видання не акцентували на їхній причетності до української землі.

Природно, що виправданими є критерії добору імен, які були включені до цього видання. В книгу вміщено: біографії лікарів, які народилися і працювали в Україні; лікарів, які народилися в Україні, але працювали в межах Російської імперії; лікарів, які народилися у європейських країнах, але працювали в межах України.

Такий підхід дає змогу реально підтвердити "непровінційність" (неменшовартість), а самодостатність (високий кваліфікаційний рівень) українських лікарів в означений період.

Повно і всебічно представлено бібліографічний бік дослідження. Авторському колективу вдалося виявити твори (монографії, дисертації, рукописи) названих лікарів, що представляє інтерес для вивчення історії наукової медицини в Україні.

Заслуговує на увагу джерельна база дослідження, яка свідчить про високий науковий рівень видання. Авторський колектив користувався: класичними енциклопедичними виданнями (БМЭ, БСЭ, УРЕ); науковими трактатами з історії медицини 19—20 ст., які, в свою чер-

гу, написані на матеріалах архівних фондів.

Науково-дослідницький рівень словника ілюструють і додатки (їх дванадцять), які розкривають і уточнюють основний текст книги, як з історії медицини України в цілому, так і наводять додаткові біографічні дані стосовно конкретних особистостей. Проте видання значно виграло б при наявності іконографії до кожної персоналії.

Ознайомлення широкого кола читачів з названою книгою сприятиме усвідомленню вагомості досягнень представників української культури і такої її важливої галузі, як медицина. Сподіваємося, що даний проект буде незабаром продовжено ідентичними випусками стосовно інших історичних періодів.

Т. В. Куриленко

Деятели крымскотатарской культуры (1921—1944 гг.): Биобиблиографический словарь / Гл. ред. и сост. Д. П. Урсу. — Симферополь: Доля, 1999. — 240 с. — (Бильги чокърагъы). — Рецензія.

Це — перше в Україні довідкове видання, присвячене діячам кримськотатарської культури і, як зазначено у передмові, є першим випуском Біобібліографічного словника, робота над яким проводиться з ініціативи Республіканської кримськотатарської бібліотеки ім. І. Гаспринського.

Створення Біобібліографічного словника діячів культури кримськотатарського народу розпочато авторським колективом (керівник — проф. Д. П. Урсу) з дослідження періоду від 1921 р., коли I Загальнокримський установчий з'їзд Рад робітничих, селянських, червоноармійських і флотських депутатів проголосив Кримську Автономну Радянську Соціалістичну Республіку, до 1944 р., коли Державний Комітет Оборони СРСР прийняв постанову про депортацію кримських татар до східних регіонів країни. До першого випуску включено близько 200 персоналій. Через життєписи письменників, художників, архітекторів, композиторів, акторів, вчених, педагогів висвітлюється, стає більш зрозумілим конкретний період — насичені протиріччями та трагічними моментами два десятиріччя в історії кримських татар. Вирішуючи питання про принципи добору імен діячів, автори брали до уваги лише рід занять, регіон проживання, належність до певної культури та хронологічні рамки. До словника включено інформацію про діячів культури незалежно від їхньої партійної, конфесійної приналежності або орієнтації. Особи, про які йдеться у книзі, є невід'ємними від свого народу, це люди, які своїм життям та діяльністю прислужилися його історії.

Зважаючи на те, що словник — перша спроба зібрати з різних джерел відомості про діячів кримськотатарської культури (1921—1944 рр.), авторами-укладачами проведено кропітку дослідницьку роботу. Використано чимало раніше не друкованих архівних докумен-